

MAT Á ÁHRIFUM LAGASETNINGAR*

– sbr. samþykkt ríkisstjórnarinnar frá 24. febrúar 2023

*umfjöllun um einstök efnisatriði misjafnlega ítarleg, eftir umfangi máls og eðli

Málsheiti og nr.	Frumvarp til laga um breytingu á lögum um Landsbókasafn Íslands – Háskólabókasafn (Hljóðbókasafn og Kvikmyndasafn) MNH25060167
Ráðuneyti	Menningar-, nýsköpunar- og háskólaráðuneytið
Stig mats	☒ Frummat, sbr. 1. gr. ☐ Endanlegt mat, sbr. 10. gr.
Dags.	24.11.2025

A. Greining og mat á fjárhagslegum áhrifabáttum fyrir ríkið

1. Áætluð fjárhagsáhrif fyrir ríkið vegna helstu breytinga og ráðstafana sem felast í fyrirhugaðri lagasetningu, þar sem tilgreindir eru sérstaklega áhrifabættir á fjárhag ríkissjóðs.
 - a) Hvaða fjárhagsgreining, rekstraráætlanir, reiknilíkön eða önnur áætlanagerð hefur farið fram við undirbúning fjárhagsmatsins?
Greiningar á ársreikningum Hljóðbókasafns Íslands, Kvikmyndasafns Íslands og Landsbókasafns Íslands – Háskólabókasafni. Landsbókasafnið og Kvikmyndasafnið hafa verið rekin í halla síðustu ár en rekstur Hljóðbókasafns var jákvæður árið 2024. Allar stofnanir eru með uppsafnaðan halla/neikvætt eigið fé. Ekki er gert ráð fyrir miklum breytingum á rekstrarkostnaði þessara stofnana við sameiningu en þó verður alltaf ákveðinn kostnaður tengdur sameiningu, þar á meðal kostnaður við breytingar á húsnæði. Hljóðbókasafnið leigir skrifstofuhúsnæði í Kópavogi og mun sá leigukostnaður sem sparast við flutning í húsnæði Landsbókasafns koma að hluta til móts við kostnað við sameiningu. Kvikmyndasafnið leigir húsnæði í Hafnarfirði af FSRE á um 50 m.kr. á ári og mun þurfa að halda hluta húsnæðisins á leigu fyrir sérinnréttaðar kæligeymslur en hluti húsnæðisins losnar fyrir aðra starfsemi.
 - b) Helstu forsendur sem áætlanir byggja á og næmni niðurstaðna fyrir frávikum.
Áætlarnir byggja á ársreikningum stofnananna, núverandi leigukostnaði og þekktum kostnaði við breytingar á húsnæði.
 - c) Eru fjárhagsáhrif tímabundin eða varanleg?
Kostnaður vegna sameiningar er tímabundinn en sparnaður við leigu er varanlegur.
 - d) Skorður sem eru settar fyrir útgjöldum og hvatar sem geta haft áhrif á útgjaldaþróun.
Á ekki við.
 - e) Aðskilin umfjöllun um brúttóáhrif á tekjuhlið og gjaldahlið en einnig tilgreind nettóáhrif á afkomu.
Á ekki við.
2. Tekjubreytingar.
– Sjá gátlista fyrir mat á fjárhagsáhrifum.
3. Útgjaldabreytingar.
– Sjá gátlista fyrir mat á fjárhagsáhrifum.
4. Eignabreytingar.
– Sjá sérstakan gátlista fyrir mat á fjárhagsáhrifum.

5. Aðrir áhrifapættir varðandi ríkisfjármál.

- a) Samræmi við viðmið og sjónarmið um fyrirkomulag á útgjaldastýringu og umbúnað í fjárlögum.
Á ekki við
- b) Samræmi við viðmið um framsetningu fjárlaga og reikningshaldslegan grundvöll samkvæmt lögum um opinber fjármál.
Á ekki við
- c) Uppbygging skattkerfis og tekjuöflunar ríkissjóðs.
Á ekki við
- d) Forsendur og umbúnaður þjónustugjalda – lagakröfur.
Á ekki við
- e) Rekstrarform ríkisstarfsemi.
Sameining hefur ekki áhrif á rekstrarform sameinaðrar stofnunar en með sameiningu fækkar opinberum stofnunum.
- f) Opinber innkaup og útboð.
Á ekki við
- g) Eignaumsýsla ríkisins.
Þjóðarþórhlaða er í eigu Landsbókasafnsins, núverandi húsnæði Kvikmyndasafns Íslands er á vegum FSRE og núverandi húsnæði Hljóðbókasafns Íslands er leiguhúsnæði.
- h) Réttindi og skyldur ríkisstarfsmanna.
Gert er ráð fyrir að störf verði flutt á milli og sameiningin leiði ekki til fækkunar stöðugilda
- i) Ríkisstyrkir og ívilnanir, þ.m.t. samræmi við reglur ESA, sbr. 61. gr. EES-samningsins.
Ath. tilkynningarskyldu með tveggja mánaða fyrirvara.
Á ekki við

B. Samræmi við útgjaldaramma og fimm ára fjármálaætlun – fjármögnun

- 1. Hefur verið gert ráð fyrir þeim fjárhagsáhrifum á málaflokk sem leiða kunna af samþykkt frumvarpsins:
 - a) í gildandi fjárlögum
Allar þrjár stofnanir eru með framlag í gildandi fjárlögum og ekki er gert ráð fyrir breytingu á þeim.
 - b) í fjárlagafrumvarpi komandi árs
Allar stofnanir eru með framlag í fjárlagafrumvarpi komandi árs og ekki er gert ráð fyrir breytingu á þeim.
 - c) í fimm ára fjármálaáætlun ríkisstjórnarinnar
Nei.
- 2. Hafi ekki þegar verið gert ráð fyrir útgjöldum við verkefni, hvernig er þá ætlunin að finna þeim stað innan útgjaldaramma málaflokks, t.d. með tilfærslu fjármuna eða með því að draga úr öðrum útgjöldum?
Gert er ráð fyrir að tímabundnum kostnaði við sameininguna verði mætt innan ramma.
- 3. Tengist einhver ný eða aukin tekjuöflun verkefninu?
Nei

C. Efnahagsáhrif – áhrif á atvinnulíf, vinnumarkað og samkeppni

- 1. Hagræn áhrif á heildareftirspurn og einstaka markaði – hagstjórnarsjónarmið.
Á ekki við.

2. Áhrif á fyrirtækjaeftirlit og reglubyrði, hversu mörg fyrirtæki verða fyrir áhrifum og hvers konar fyrirtæki? Einföldun laga eða stjórnsýslu? Leitað umsagnar ráðgjafarnefndar um opinberar eftirlitsreglur, sbr. lög nr. 27/1999?

– Sjá leiðarvísinn „Grunnmat á eftirlitsreglum“
Á ekki við.

3. Samkeppnisiskilyrði.

- a) Líkur á því að fjöldi fyrirtækja á markaði takmarkist með beinum hætti vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér einhvers konar einkarétt, leyfiskerfi eða kvóta).
Á ekki við.
- b) Líkur á því að fyrirtækjum á markaði fækki með óbeinum hætti vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér aukinn kostnað við inngöngu á markað eða tekur aðeins til hluta starfandi fyrirtækja).
Á ekki við
- c) Takmarkanir á möguleikum fyrirtækja til þess að mæta samkeppni vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin hefur áhrif á verð fyrirtækja eða eðli vörunnar, t.d. staðlar eða ef aðgerðin takmarkar sölusvæði, svigrúm til að auglýsa eða til að ákveða hvernig vara er framleidd).
Á ekki við
- d) Takmarkanir á frumkvæði fyrirtækja til að stunda virka samkeppni vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér að fyrirtæki verði undanþegin samkeppnislögum eða ef fyrirtæki bera skyldu eða eru hvött til að skipta með sér hvers konar viðskiptalegum upplýsingum)
Á ekki við

D. Önnur áhrif

1. Áhrif á fjárhag sveitarfélaga, sbr. 129. gr. sveitarstjórnarlaga, nr. 138/2011.

– Ath. að skylt er að leggja slíkt mat fyrir Samband íslenskra sveitarfélaga til umsagnar og tilkynna niðurstöðu máls til samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytisins.
Á ekki við.

2. Áhrif á frelsi til að veita þjónustu (með eða án staðfestu á Íslandi).

– Ath. tilkynningarskyldu til ESA með fjögurra mánaða fyrirvara, sbr. 1. og 2. gr. reglugerðar nr. 666/2011.

3. Áhrif á tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu, sbr. lög nr. 57/2000.

– Ath. tilkynningarskyldu til ESA með þriggja mánaða fyrirvara, sbr. 1. og 2. gr. reglugerðar nr. 666/2011.
Á ekki við

4. Áhrif á byggðalög.

Á ekki við

5. Áhrif á frjáls félagasamtök.

Á ekki við

6. Áhrif á jafnrétti kynjanna.

– Sjá leiðarvísi fyrir mat á jafnréttisáhrifum.
– Sjá greiningarramma fyrir jafnréttismat.
Ekki er gert ráð fyrir að sameining stofnananna hafi áhrif á kynjasamsetningu starfsmanna.

7. Áhrif á lýðheilsu.

Á ekki við.

8. Áhrif á menntun, nýsköpun og rannsóknir.

Á ekki við

9. Áhrif á möguleika einstaklinga og fyrirtækja til að eiga samskipti þvert á norræn landamæri. Á ekki við 10. Áhrif á stjórnsýslu, svo sem hvort ráðuneyti og stofnanir eru í stakk búin til að taka við verkefni. Sameiningin mun hafa í för með sér einföldun á stjórnsýslu. 11. Áhrif á stöðu tiltekinna þjóðfélags hópa, svo sem aldurshópa, tekjuhópa, mismunandi fjölskyldugerðir, launþega/sjálfstætt starfandi/utan vinnumarkaðar. Hljóðbókasafn Íslands veitir blindum, sjónskertum, lesblindum og öðrum sem ekki geta lesið prentað mál bókasafnsþjónustu. Markmið með sameiningunni er meðal annars að bæta þjónustu við notendahóp safnsins, þar á meðal með bætту aðgengi að safnkosti Landsbókasafns Íslands – Háskólabókasafns, t.d. með notkun tæknilegra lausna. 12. Áhrif á umhverfi og sjálfbæra þróun. Á ekki við.
E. Niðurstaða mats – með vísun í fylgiskjöl ef við á 1. Samandregin niðurstaða fjárhagsáhrifa fyrir ríkissjóð – heildarútkoma varðandi tekjur, gjöld, afkomu og efnahag. Að svo stöddu er gert ráð fyrir óbreyttu framlagi en samhliða verður unnið að endurskoðun á fjárþörf sameinaðrar stofnunar. 2. Önnur áhrif en bein fjárhagsáhrif, álitamál eða fyrirvarar sem ástæða þykir til að vekja athygli á. Nei 3. Samfélagslegur ávinningur veginn á móti kostnaði og fyrirhöfn (ekki gerð krafa um tölulegt mat). Aukið aðgengi að menningararfi fyrir almenning og fræðimenn, styrking faglegs starfs og bætt þjónusta við notendur. Úr verði stærri og öflugri stofnun með tilheyrandi styrk fyrir mannauðsmál, tæknimál, fjármál o.fl.
F. Til útfyllingar vegna endanlegs mats – breytingar frá frummati 1. Voru áform um lagasetninguna ásamt frummati á áhrifum kynnt fyrir FJR? 2. Eru helstu efnisatriði frumvarpsins óbreytt/lítið breytt frá þeim tíma? 3. Ef gerðar hafa verið breytingar umfram það, sbr. það frummat á áhrifum frumvarpsins sem áður var kynnt, hverjar eru þær og hver eru fjárhagsáhrifin?